

Uuden akelan manuaali

Tervehdys uusi akela!

Tämä paketti on koottu Sinua varten. Sen tavoitteena on tarjota Sinulle linkit ja vinkit niihin tietoihin, joiden avulla pääset ryhmän johtamisessa alkuun. Älä kauhistu materiaalin määrää: tarkoitus ei ole ahmia kaikkea kerralla, vaan tutustua siinä vaiheessa, kun aikaa tai tarvetta on. Toivottavasti olet saanut kaveriksesi jonkun jo partiota harrastavan. Kysy ja ihmettele ääneen, niin asiat selviävät.

Kiitos sinulle tärkeästä vapaaehtoistyöstäsi ja mukavia hetkiä partiopolullesi!

TERVETULOA PARTIOON!

Tätä on partio

Partio on kasvatustoimintaa, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua heidän yksilölliset ominaispiirteensä huomioon ottaen.

Päämääränä on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itsenäisesti ajatteleva paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen. Partion päämäärän, arvopohjan ja perusperiaatteet löydät täältä: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partion-arvot/>

Partion keskeisimmät termit

Partiossa käytetään paljon omia termejä asioille. Jos jonkin sanan merkitys on epäselvä, kannattaa se kysyä lähimmältä partiolaiselta. Selityksiä sanoille löytyy: <https://www.partio.fi/partiolaiselle/apua-ja-ohjeita/partiosanasto/> ja <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/sudenpennut-akelan-opas>

Partion perinteet ja historiaa

Partioliike on saanut alkunsa 1907 Iso-Britanniassa lordi Robert Baden-Powellin toimesta. Suomeen partio rantautui ensimmäisten maiden joukossa. Partiossa on ollut keskeistä syntyajoista lähtien luonnossa toimiminen, yhteiskuntaan vaikuttaminen, tekemällä oppiminen ja yli luokkarajojen tapahtuva toiminta. Lisää voit lukea täältä: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/historia/> ja <https://fi.scoutwiki.org/Partiohistoria>

Partiolaisilla on monia omia perinteitä niin maailmanlaajuisesti kuin paikkakuntakohtaisestikin. Symboliikka koostuu rituaaleista ja perinteistä, tunnusmerkeistä, asuista ja merkeistä sekä tarinoista ja leikeistä. Pääset lukemaan lisää sudenpentuikäkauden symboliikasta täältä: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/sudenpennut-akelan-opas/perusteet>

Lippukunta on partiotoiminnan ydin

Suomessa partiotoiminta tapahtuu partion paikallisyhdistyksissä eli lippukunnissa. Partiolaiset liittyvät jäseniksi lippukuntiin ja viikoittainen harrastustoiminta tapahtuu lippukunnissa. On olemassa yhteislippukuntia, joissa on jäseninä eri sukupuolia sekä erikseen tyttö- ja poikalippukuntia. Lippukuntia toimii sekä kaupungeissa että maaseudulla. Lippukuntien koot vaihtelevat muutaman kymmenen jäsenen lippukunnista yli kahden sadan jäsenen lippukuntiin. Suomessa toimii noin 700 lippukuntaa. Lippukunnan tunnuksia ovat oma huivi ja lippu. Monilla lippukunnilla on myös oma lippukuntamerkki.

Lippukuntaa johtaa lippukunnanjohtaja apunaan vapaaehtoisten pestämisestä ja koulutuksista huolehtiva pestijohtaja sekä eri ikäisten ikäkausitoiminnasta vastaava ohjelmajohtaja. Lisäksi lippukunnissa saattaa olla omat vastuulliset muuan muassa kullekin ikäkaudelle (=ikäkausivastaava), kämpälle (=kämppäövouti), kalustolle (=kalustonhoitaja), taloudelle (=taloudenhoitaja) sekä jäsenrekisterille (=jäsenrekisterinhoitaja).

Lippukunnat ovat pääsääntöisesti virallisia yhdistyksiä, jolloin niitä koskevat samat lait ja asetukset kuin mitä tahansa muuta rekisteröityä yhdistystä.

Partiotoiminnan organisoituminen valtakunnallisesti

Jokainen lippukunta kuuluu partiopiiriin, joita Suomessa on yhteensä kymmenen. Ruotsinkielinen Finlands Svenska Scouter r.f. hoitaa valtakunnallista ruotsinkielistä partiotoimintaa.

Keskusjärjestö Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry tukee partiopiirejä ja lippukuntia tuottaen partiotoiminnan tueksi ohjelmamateriaaleja, koulutusta, viestintää ja tapahtumia sekä vastaa kansallisesti partion toimintaedellytysten kehittämisestä.

Partiokasvatus

Partiokasvatus käsittää kaiken sen, mitä, miten ja miksi ja missä partion kohderyhmä eli 7–25-vuotiaat lapset ja nuoret partiossa tekevät.

Partiossa toimitaan viidessä eri ikäkaudessa, joista pääset lukemaan lisää täältä: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/partion-ikaekaudet>:

- Sudenpennut (7–9 –vuotiaat)
- Seikkailijat (10–12 –vuotiaat)
- Tarpojat (12–15 –vuotiaat)
- Samoajat (15–17 –vuotiaat)
- Vaeltajat (18–25 –vuotiaat)

Lisäksi alle kouluikäisillä lapsilla on monessa lippukunnassa mahdollisuus osallistua yhdessä oman aikuisen kanssa toteutettavaan perhepartioon. Lue lisää perhepartiosta: <https://partio-ohjelma.fi/perhepartio>

Kunkin ikäkauden omat kasvatustavoitteet kertovat sen, mitä ikäkauden aikana on tarkoitus partiossa oppia, lue lisää kasvatustavoitteista: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/kasvatustavoitteet>

Partio-ohjelma on rakennettu kasvatustavoitteiden tueksi: <https://partio-ohjelma.fi/>. Siinä kuvatut aktiviteetit ja ohjelmaideat auttavat johtajia kunkin ikäkauden kasvatustavoitteisiin pääsemisessä.

Partiomenetelmä on partiolle valittu kasvatuskeinojen kokonaisuus. Tärkeää on, että partiomenetelmän kaikkia yhdeksää osaa käytetään lasten ja nuorten

toiminnassa. Partiomenetelmä ei toimi, jos jokin sen osa ei toteudu. Sen osia ei myöskään voi laittaa tärkeysjärjestykseen. Käy lukemassa lisää partiomenetelmästä täältä: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/partiomenetelmae>

Partiolainen sitoutuu partion arvoihin antaessaan partiolupauksen. Partiolupauksesta pääset lukemaan tarkemmin täältä: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/lupaus-ja-ihanteet>. Lupaus annetaan kussakin ikäkaudessa.

Partioihanteet yhdessä partiolupauksen kanssa kuvaavat lapselle ja nuorelle sopivalla tavalla partion arvoja. Partioihanteet ovat konkreettinen ja käytännöllinen tapa nuorille ymmärtää ne arvot, joita partioliike ehdottaa kunkin partiolaisen arvojen perustaksi.

Partiolaisen ihanteena on:

- kunnioittaa toista ihmistä
- rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä
- olla luotettava
- rakentaa ystävyyttä yli rajojen
- tuntee vastuunsa ja tarttua toimeen
- kehittää itseään ihmisenä
- etsiä elämän totuutta

Kaikkien ikäkausien tunnuksena on: **Ole valmis.**

Ympäri maailmaa käytössä oleva tunnus viestii partiolaisten auttamis- ja palvelemishalukkuudesta. Vanhaan ja perinteikkääseen kutsuun: ”Ole valmis”, partiolainen vastaa: ”Aina valmiina.” Partiotunnus kertoo ennen kaikkea partiolaisen asenteesta. Hän on aina valmiina palvelemaan ja täyttämään velvollisuudet.

Partioasu

Partiolaisen tunnistaa ulkoisesti partiohuivista. Partiohuivin ulkoasu kertoo myös, mitä paikallisyhdistystä eli lippukuntaa partiolainen edustaa. Halutessaan partiolainen voi pukeutua myös partioasuun. Johtajilla on käytössään lippukunnan perinteen mukaan sininen tai ruskea partiopaita, sudenpentuikäisillä sininen collegepusero. Lue lisää partioasusta täältä:

<https://www.partio.fi/partiolaiselle/apua-ja-ohjeita/partioasu-ja-merkit/>

TURVALLISESTI PARTIOSSA

Meillä partiossa turvallisuus on tapa toimia. Huomioi, että:

- Jäsenmaksu on oltava maksettuna kaikilla toiminnassa mukana olevilla partiolaisilla, tämä koskee sekä aikuisia että lapsia.
- Kaikessa toiminnassa on noudatettava Turvallisuusohjeiden määräyksiä: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/turvallisuusohjeet/>
- Turvallisesti yhdessä -ohje on jokaisen aikuisen ja ryhmänjohtajan ohje, jonka tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten kasvuympäristön turvallisuutta partiossa: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/turvallisesti-yhdessa/>
- Turvallisesti yhdessä -verkkokoulutus on **pakollinen** kaikille 18-vuotiaille tai sitä vanhemmille sekä kaikille tätä nuoremmille ryhmänjohtajille. Verkkokoulutus tehdään **partion Moodlessa**.
- Lippukunnan (käytännössä lippukunnanjohtajan) on oltava tietoinen ryhmän tapahtumasta, kuten retkestä, jotta partiovakuutus on voimassa. Muistathan siis kertoa, jos olette lähdössä ryhmän kanssa johonkin pois vakituisesta kokoontumispaikasta.
- Ryhmässä esiintyvän kiusaamisen välttämiseksi kannattaa jo etukäteen tutustua Mukavasti yhdessä -materiaaliin: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/mukavasti-yhdessa/>.

OMA LIPPUKUNTA

Henkilöt

Lippukunnissa on erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä eri pestinimillä. Tärkeimpiä akelan kannalta ovat lippukunnanjohtaja (vastuussa koko lippukunnan toiminnasta), pestijohtaja (vastuussa vapaaehtoisen pestauksesta, perehdytyksestä ja kouluttautumisesta) sekä sudenpentujen ikäkausivastaava (vastuussa sudenpentujen partio-ohjelman kokonaisuudesta).

Monilla lippukunnilla on omalle johtajaporukalle kokouksia ja suunnittelutapaamisia, mutta lisäksi muuta kivaa ohjelmaa, jopa omia aikuisryhmiä. Kannattaakin tutustua lippukunnan omiin tapahtumiin, viestintävälineisiin ja toimintatapoihin.

Viestintä

Jokainen lippukunta viestii jäsenilleen eri tavoin, hyödyntäen mm. sähköpostia, nettisivuja ja some-kanavia. Selvitä, mistä löydät ajankohtaiset tiedot ja mistä saat lisää tietoa, jos et sitä itse löydä.

Tapahtumakalenteri

Lippukunnilla on omia tapahtumia kuten mm. retkiä, leirejä, suunnittelukokouksia, johtajahuoltoja, lippukunnan sisäisiä tapahtumia, vanhempainiltoja. Sen lisäksi tapahtumakalenterista löytyy piirien ja aluejärjestöjen ohjelma-, koulutus- ja kilpailutapahtumia. Näihin kannattaa tutustua, mutta muistaa, että oma aika on rajallinen eikä kaikessa ja kaikkialla ole pakko olla heti mukana!

Materiaalit ja talous

Lippukunnilla on usein jokaiselle ikäkaudelle tai ryhmälle budjetoituna jonkin verran rahaa partio-ohjelman toteuttamiseen ja ns. perustoimintaan. Lisäksi monilla lippukunnilla on koloilla valmiiksi esimerkiksi askartelu- ja retkeilyvälineistöä. Kannattaa selvittää, mikä on lippukunnan kulttuuri materiaalihankinnoissa ja rahan käytössä.

OMA PARTIOPIIRI

Lippukunnat ympäri Suomen jakaantuvat maantieteellisen sijaintinsa perusteella kymmeneen partiopiiriin. Piirit tukevat lippukuntien toimintaa järjestämällä tapahtumia ja koulutuksia sekä koordinoimalla alueellista yhteistyötä. Lue lisää partiopiireistä: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/tietoa-meista/partiopiirit/>.

Oman partiopiirin tapahtumakalenteri kannattaa selata ainakin sudenpennuille järjestettävien ohjelmatapahtumien vuoksi läpi. Sudenpennuille järjestetään omia tapahtumia ja kisoja piireissä sekä lisäksi kaikille yhteisiä tapahtumia, joihin kannattaa monipuolisesti osallistua. Osallistuminen tapahtumiin voi helpottaa omaa työtäsi (voit esimerkiksi ohjeistaa, että osallistumme piirin tapahtumaan, joka korvaa tämän viikon kokouksen) ja samalla ne tuovat sudenpennuille täysin erilaisia kokemuksia ja elämyksiä kuin mitä pienessä ryhmässä voidaan toteuttaa.

AKELA

Akela on yli 18-vuotias sudenpentulauman johtaja.

Aikuisen rooli:

- Tuttu ja turvallinen kasvattaja
- Partio toiminnan mahdollistaminen
- Lasten yksilöllisen kasvun tukeminen
- Rajojen asettaminen
- Partio toimintaan innostaminen
- Positiivisten elämyksien ja kokemusten tuottaminen
- Roolimallina toimiminen

Akelana tehtäväsi on vastata lauman toiminnasta ja turvallisuudesta ja toimia esimerkkinä sudenpennuille. Ryhmän toiminnan suunnittelu ja toteutus sekä sudenpentujen turvallisuus ovat akelan vastuulla. Akelan tehtävänä on järjestää partio-ohjelman mukaista toimintaa, varmistaa partiomenetelmän toteutuminen sekä kasvatustavoitteiden saavuttaminen. Akela vastaa käytännön toiminnasta ja järjestelyistä toimien yhtenä kasvattajana sudenpentujen elämässä.

Sudenpentulauman elinkaari on partio-ohjelman mukaan kolme vuotta. Olisi tärkeää, että sudenpennuilla säilyy tuttu ja turvallinen johtaja mahdollisimman pitkään. Laumalla on suositeltavaa olla kaksi johtajaa.

Ryhmän johtaminen ja ohjaaminen

Sudenpentulauman johtamisessa tärkeää on, että jokainen sudenpentu pääsee itse tekemään konkreettisia asioita. Partio eroaa siinä mielessä muista kerhoista tms. harrastuksista, että jo 7-vuotiaalle annetaan vastuuta itsestään ja niinkin pienet lapset pystyvät aikuisen tukemana tekemään paljon asioita itse!

Koska laumaan saattaa kuulua eri-ikäisiä sudenpentuja, on akelan otettava huomioon jokainen sudenpentu erilaisine kehitystasoineen ja kykyineen. Esimerkiksi kyky ryhmässä työskentelyyn on erilainen 7- kuin 9-vuotiaalla jo kehityopsykologisesta näkökulmasta.

Eri ikäisinä esiintyy myös erilaisia haasteita, joihin akelan on ryhmän johtajana vastattava. Ryhmän levottomuuden ja keskittymisen kannalta energiaa on hyvä purkaa leikkeihin ja liikkumiseen.

Ryhmänjohtajana akelan tärkein tehtävä on mahdollistaa positiivisia ja onnistuneita elämyksiä! Kannusta sudenpentuja omiin havaintoihin, tutkikaa, kokeilkaa, kyselkää, ihmetelkää, haistelkaa ja maistelkaa!

Koulutus

Useimpiin partiopesteihin on tarjolla pestiä tukeva koulutus. Partion koulutusjärjestelmällä haluamme aktivoida aikuisia kouluttautumaan. Kouluttautumisen avulla varmistumme siitä, että partiokasvatusta toteuttavilla vapaaehtoisilla on pestissään tarvittava osaaminen.

Lisää partion koulutusjärjestelmästä voit lukea täältä:

<https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2019/01/Pikaopas-2019-koulutusj%C3%A4rjestelm%C3%A4%C3%A4n.pdf>

Uudelle akelalle hyödyllisiä koulutuksia ovat:

- Tervetuloa partioon -koulutus: <https://www.partio.fi/lippukunnille/pestien-tuki/koulutus/tutustun-partioon-taso/tervetuloa-partioon-koulutus/>
- Samoajaikäisen (15-17 v.) partio-ohjelmaan kuuluva ryhmänohjaajakoulutus (ROK): <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/ryhmaenohjaajakoulutus>
- Akelan koulutukseen osallistuvan tulee olla aiemmin osallistunut joko Ryhmänohjaajakoulutukseen tai Tervetuloa partioon -koulutukseen. Akelan koulutusta järjestää partiopiirit, joilta saa tarkemmat tiedot toteutustavasta. Akelakoulutuksesta löydät tietoa täältä: <https://www.partio.fi/lippukunnille/pestien-tuki/koulutus/perustaso/akela-sampokoulutus/>
- Partiojohtajaperuskoulutus: <https://www.partio.fi/lippukunnille/pestien-tuki/koulutus/perustaso/partiojohtajaperuskoulutus/>

Partiopiirit järjestävät koulutusta lippukunnille, ja piirisi sivuilta löydät tiedot seuraavan kauden koulutuksista sekä ilmoittautumisohjeet.

Tuki

Uuden aikuisen tuki on tärkeä huomioida lippukunnassa. Akeloiden tukihenkilönä toimii ensisijaisesti ikäkausivastaava, jonka puoleen sudenpentuikäkautta johtavat voivat kääntyä monissa eri asioissa. Myös haastaviin tilanteisiin on saatavilla tukea.

Perehdytys kuuluu jokaisen vapaaehtoisen partiopolkuun. Uskalla kysyä ja pyytää apua! Toisilla lippukunnilla on vanhoja ja pitkään samanlaisina säilyneitä perinteitä, joita ei ehkä osata itse avata ulkopuolisille.

Muita lippukunnan aikuisia ja vanhoja, ei enää aktiivisia partiolaisia, kannattaa hyödyntää apuna esimerkiksi pyytämällä opettamaan jollekin tapaamiskerralle jotakin tiettyä partiotaitoa, jota et itse (vielä) osaa!

SUDENPENTU

Sudenpennut ovat 7–9-vuotiaita partiolaisia, joiden ryhmää kutsutaan laumaksi. Lauman koko saattaa vaihdella, mutta suosituksen mukaan ryhmässä on 8–12 sudenpentua.

Lisää sudenpentuikäkaudesta voit lukea täältä: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/sudenpennut-akelan-opas>.

Ohjelma

Viikoittaiset laumaillat ovat sudenpentujen partioharrastuksen perustoimintaa. Laumailloissa tehdään jälkien askelia eli aktiviteetteja, leikitään ulkona ja sisällä, kisaillaan, valmistaudutaan erilaisiin tapahtumiin, pelataan pelejä ja pidetään hauskaa. Laumailtojen tärkeimpinä tavoitteina on antaa sudenpennuille turvallisuuden tunne, läheisiä ihmissuhteita ja mielikuvitusta ruokkivia kokemuksia sekä oppia uutta ja kehittää omia taitoja. Akelan onkin syytä valmistautua huolella laumaillan pitämiseen.

Laumaillan ohjelma on mietitty tarkkaan etukäteen ja ohjelmassa käytetään paljon monipuolisia leikkejä, lauluja ja erilaisia tarinoita. Toiminnalla pitää kuitenkin olla jokin tarkoitus eli leikit toimivat menetelmänä, eivät itseisarvona. On tärkeää, että tehtäviin annetaan hyvät ohjeet ja ne tehdään ajan kanssa ja kunnolla. Jos asiat tehdään kiireellä ja huolimattomasti, voi jokin asia jäädä helposti painamaan sudenpennun mieltä.

Sudenpennut opetetaan heti ensimmäisestä kokouksesta lähtien tiettyihin rutiineihin, jotta he oppivat milloin saa riehua, milloin pitää keskittyä uuteen ja milloin aletaan rauhoittua. Näin akelan pestikin helpottuu huomattavasti.

Koloillan rakenne ja sisältö

Viikoittaiset tapaamiset

Viikoittaiset tapaamiset eli koloillat ovat lauman toiminnan tärkein muoto. Lauman tapaamisissa opetellaan uusia asioita, valmistaudutaan erilaisiin tapahtumiin, ollaan ulkona, toimitaan yhdessä ja pidetään hauskaa. Usein koloilta on kerran viikossa ja sen suunnitteleminen etukäteen on eräs akelan tärkeimmistä tehtävistä. Etukäteen huolellisesti suunniteltu ja valmisteltu tapaaminen sujuu jouhevasti. Osallistujille on mielekkäämpää, kun tekemistä on koko ajan eivätkä he joudu turhaan odottelemaan ja tylsistymään.

Tapaamisten säännöllisyydellä voi olla lippukunnassa perinteitä, mutta suunnitelmaa on hyvä luoda akeloiden ja lasten huoltajien näkökulmasta. Viikoittaisten tapaamisten sijasta tapaamiset voivat myös olla joka toinen viikko tai kerran kuussa pidempänä, esim. sunnuntaisin.

Partioon kuuluu yhtenä tärkeänä osana ulkona toimiminen. Lähes jokaisen asian pystyy toteuttamaan myös ulkona ja tätä kannattaa hyödyntää toiminnassa monipuolisesti. Vaikka ryhmällä olisikin varaus sisätiloihin useimpien tapaamisten ajaksi, voi toimintaa toteuttaa sisätilojen sijaan esimerkiksi pihalla, metsässä tai läheisessä puistossa. Vähintään energianpurkuleikit suositellaan toteuttavan ulkona. Kannattaa muistutella lapsia ja lasten vanhempia, että jokaisessa tapaamisessa ollaan ulkona ainakin pieni hetki, joten säämukainen varustus on aina hyvä olla päällä.

Tavoite joka tapaamiselle

Jokaisella tapaamisella on hyvä olla tavoite. Tavoite voi muodostua esimerkiksi aiheeksi valitusta aktiviteetista. Jos aiheena on retkikeittimen käyttö, voi illan tavoitteeksi asettaa esimerkiksi sen, että jokainen sudenpentu osaa nimetä keittimen osat, koota keittimen ja laittaa sen päälle. Tavoitteen kannattaa olla jotain hyvin konkreettista ja sellaista, jonka toteutumisesta voi arvioida. Partiossa keskeisiä tavoitteita jokaisessa tapaamisessa ovat myös yhdessä toimiminen ja hauskanpito.

Tapaamisen rakenne

Tapaamisen rakenne kannattaa säilyttää usein samana, koska se luo sudenpennuille tuttuuden ja turvallisuuden tunnetta, mikä puolestaan ehkäisee häiriökäytöstä. Tapaaminen kannattaa aloittaa ja lopettaa samoilla tutuilla alku- ja loppumenoilla, olivat ne sitten vaikkapa lippukunnan huuto ja sisaruspiiri. Aluksi kannattaa myös kirjata läsnäolijat ylös.

Erilaisia läsnäolotaulukoita:

- Solmuketju
- Naulojen vasarointi kuvan reunaan puupalassa
- Ruudukon rastittaminen, leimaaminen, tarran lisääminen, värittäminen
- Helmien lisääminen ketjuun
- Sähköisen taulukon täyttäminen
- Käyttöön jäävään esineeseen lisätään yksityiskohtia (esim. kuvioita viiriin)

Osallistujien kirjaaminen kannattaa, koska:

- Läsnäolotaulukon täyttäminen on yleensä ryhmäläisistä hauskaa
- Akela tietää, kuka on ollut paikalla, milloinkin
- Osallistumisaktiivisuus tarvitaan lippukunnan tilastoihin (joiden perusteella lippukunta saattaa saada avustuksia)
- Akela tai lippukunta voi halutessaan palkita aktiivisimman ryhmäläisen
- Partiossa opituista asioista jää merkintä ryhmäläisen tietoihin

Akelan kannattaa kertoa lyhyesti aluksi tapaamisen ohjelmasta. Se auttaa sudenpentua orientoitumaan aiheeseen ja ennakoimaan, mitä tuleman pitää.

Tapaamisessa voidaan lyhyesti kerrata, mitä viimeksi on tehty. Toisto auttaa asian oppimisessa, ja samalla poissaolleetkin saavat käsityksen edellisestä kerrasta. Hyvä tapa kertaamiseen on esimerkiksi leikki tai kisa, jonka avulla vanha asia palautetaan mieliin.

Tapaamisen keskeisin asia on tapaamisen varsinainen aihe. Sille on varattava riittävästi aikaa, vaikka muut rutiinit vievätkin oman osansa. Tärkeää on myös lopettaa tapaaminen päätösmenoilla, niin ettei jokainen vain lähde oman aikataulunsa mukaan kotiin.

Sudenpentulauman tapaamisen kesto

Tapaamisen kesto kannattaa valita kohderyhmän ja käsiteltävän aiheen mukaan. Nuoremmille sopivat paremmin tunnin mittaiset tapaamiset, vanhempien ohjelma vaatii usein puolentoista tai kahden tunnin kokoontumisia.

Lauman tapaamisen kesto voi myös vaihdella sisällön mukaan. Aikaa kannattaa varata kaksi tuntia, jos aiheena on esimerkiksi suunnistus, kokkaus, nikkarointi tai jokin muu aikaa vievä aihe.

Yhden tunnin tapaaminen:

- Alkumenot 5 min
- Energianpurkuleikki 10 min
- Kertaus 5 min
- Tapaamisen aihe 20 min
- Leikkimistä 10 min
- Loppumenot 10 min

Alkumenot: Aloituksen kannattaa olla aina samanlainen. Se voi pitää sisällään esimerkiksi lauman huudon, päiväkirjan lukemisen tai perinteiset tervehdysrituaalit. Tärkeää on, että osallistuja huomaa tapaamisen alkaneen ja jättää muut puuhat taakseen.

Energianpurkuleikki: Alkuleikki tai riehumisleikki auttaa sudenpentuja purkamaan ylimääräistä energiaa ja keskittymään sen jälkeen varsinaiseen asiaan.

Kertaus: Kertausvaiheessa palataan edellisen tapaamisen asiaan. Aikaisemmin opittua voidaan käydä läpi esimerkiksi leikin, pelin tai kilpailun avulla.

Tapaamisen aihe: Tämä osuus on varsinainen tapaamisen ydin. Vaikka opeteltavana aiheena olisi vain yksi asia, kannattaa sitä harjoitella usealla eri tavalla. Näin opittu jää paremmin erilaisille oppijoille mieleen.

Leikkiminen: Leikkiminen keventää tapaamisen kulkua. Se on myös erinomainen tapa opettaa käsiteltävänä olevaa varsinaista sisältöä.

Tiedotushetki: Tiedotushetkessä akela tai asiasta vastaava ryhmäläinen kertoo tiedotettavat asiat ja jakaa esimerkiksi retkikirjeet.

Hiljentyminen: Lopetuksen osana on hyvä olla joka kerta pieni hiljentyminen esimerkiksi sadun avulla.

Loppumenot: Ilta on hyvä päättää yhteiseen lopetukseen. Lopetus voi olla esimerkiksi sisaruspiiri.

Ennen ja jälkeen tapaamisen

Toisinaan tapaamisia varten joutuu tekemään etukäteisvalmisteluja. Kaikkea ei aina kololta löydy valmiina, vaan usein akelan tarvitsee hankkia tarvittavia materiaaleja. Vaikka kaikki kololta löytyisikin, tarvitsee ne silti etsiä käsille ennen kokouksen alkua. Akelan on muistettava varata aikaa näille etukäteisvalmisteluille. Etukäteisvalmisteluihin kuuluu myös se, että akela tarvittaessa muistuttaa sudenpentuja esimerkiksi tapaamisessa tarvittavista välineistä.

Tapaamisen jälkitöihin puolestaan kuuluu muun muassa siivoaminen, jos kokouksessa on vaikkapa askarreltu. Paikat pitää aina jättää hyvään kuntoon, jotta tila on valmiina seuraavilla käyttäjille. Siivous ei ole ainoastaan akelan tehtävä, vaan koko lauma on yhdessä siitä vastuussa.

Suunnitelmat muuttuvat

Vaikka suunnitelmat olisikin tehty kunnolla, joskus voi tulla pakottavia tarpeita muuttaa suunnitelmaa lennosta. Yhtäkkinen ukkosmyrsky saattaa estää ulos menemisen, ja siksi akelalla kannattaa olla varasuunnitelmia takataskussa yllättävien tilanteiden varalta. Toki aivan kaikkeen ei kukaan pysty varautumaan.

Uuden asian opettelu

Keskeisin osa tapaamista on tavallisesti uuden asian oppiminen. Tämä uusi asia on useimmiten se, joka osallistujille kerrotaan etukäteen. Se saattaa lukea toimintasuunnitelmassa, tai se kerrotaan edellisessä tapaamisessa. Opeteltava asia on kokouksen ydinasia, minkä vuoksi siihen kannattaa käyttää suunnittelussa eniten aikaa.

Erilaisilla menetelmillä mielenkiintoa ja vaihtelua

Käytettävällä menetelmällä on suuri vaikutus aiheen mielenkiintoisuuteen ja osallistujien oppimiseen. Joskus luovan menetelmän takia opitaan ehkä vähemmän uutta, mutta kyseinen asia saattaa jäädä paremmin mieleen. Hyvällä menetelmällä varmistetaan kiinnostuksen herääminen myös vähemmän kiinnostavaan aiheeseen. Menetelmiä kannattaa ideoida ja kokeilla rohkeasti ja painaa vastaan tulevat hyvät toteutustavat mieleen omia ohjelmia varten! Partio-ohjelman nettisivuilla kunkin aktiviteetin sivulle voi lisätä itse hyviä toteutustapoja ja lukea muiden ideoita: <https://partio-ohjelma.fi/>.

Leikki

On olemassa monenlaisia erilaisiin tilanteisiin soveltuvia leikkejä. Jos on tarkoitus rauhoittaa ryhmää, kannattaa valita leikki sen mukaan. Jos vastaavasti halutaan purkaa energiaa, kannattaa valita leikki, jossa juostaan ja liikutaan paljon.

Sudenpentujen osallistamista toimintaan helpottaa, jos antaa heidän aina silloin tällöin valita, mitä leikitään. Leikin valinnan ja vetämisen voi myös antaa

pieneksi vastuutehtäväksi sudenpennulle, jolloin hän toimii nokkapentuna. Akelalle on suureksi hyödyksi, kun sudenpennut pääsevät tekemään asioita, joista pitävät. Tutut rutiinit tekevät hyvää sudenpennuillekin. Kannattaa kuitenkin muistaa leikkiä erilaisia leikkejä monipuolisesti. Jos leikistä yhdessä päättäminen on vaikeaa, voi esimerkiksi jakaa leikinvalintavuorot tai käyttää sääntöä, että sanoessaan "Ei", pitää ehdottaa jotain toista leikkiä.

Leikin aloittaminen ja lopettaminen

Ennen leikin aloittamista on hyvä käydä läpi säännöt. Vaikka ne olisivatkin jo entuudestaan tutut, lyhyt kertaaminen kannattaa. Jos sudenpennut alkavat kertoa omia versioitaan säännöistä, voi akela sanoa, että muillakin säännöillä varmasti leikitään, mutta tällä kertaa noudatetaan näitä sääntöjä. Leikki on kaikille haus Kempaa, kun tiedetään, mikä on sallittua ja mikä ei. Myös leikkialue on hyvä rajata selkeästi, jotta jokainen tietää, millä alueella toimitaan.

Tilannetaju on akelalle kaiken A ja O. Joskus voi olla hyödyllistä, että akela on mukana leikissä, joskus taas on parempi pysyä leikin ulkopuolella niin sanotusti tuomarina. Leikkiin mukaan meneminen saattaa aktivoida niitä, joita ei aluksi tunnu kiinnostavan. Akelan tulee kuitenkin olla se, joka katsoo leikin sujuvan sääntöjen mukaan. Akelan tilannetajuun kuuluu myös osata lopettaa leikki, kun se vielä tuntuu hauskalta – tunnelman pystyy helposti latistamaan liian pitkäksi venytetyllä leikillä. Aina ei myöskään tarvitse löytää vain yhtä voittajaa, vaan esimerkiksi polttopallon voi lopettaa silloin, kun poltettavana on vielä kaksi tai kolme sudenpentua.

Leikin hyödyt

Leikki on äärimmäisen hyvä tapa oppia uutta. Jos tapaamisen aiheena on esimerkiksi merimerkit, kannattaa puhumisen lisäksi käyttää leikkiä apuna. Esimerkiksi merimerkkirata, joka osallistujien on "purjehdittava" oikein läpi, helpottaa merkkien oppimista. Mahdollisuudet soveltaa leikkejä opeteltaviin asioihin ovat melkein pä loputtomat, raja kulkee vain johtajan mielikuvituksen ja käytettävissä olevien välineiden mukaan. Hyvä keino on kehitellä vanhaan tuttuun leikkiin uudet säännöt opittavan asian mukaisiksi.

Leikki toimii myös ryhmähengen nostattajana. Yhteinen hauskanpito ja leikkeihin liittyvä heittäytyminen kasvattavat yhteenkuuluvuutta. Me-henki voi kasvaa, kun sudenpennut pääsevät kisailemaan keskenään tai toisia ryhmiä vastaan erilaisissa viesti- tai juoksukilpailuissa. Ryhmä, johon jäsenet tuntevat kuuluvansa, toimii paremmin. Näin myös ryhmän jäsenet ystävystyvät keskenään todennäköisemmin, mikä puolestaan vähentää kiusaamista.

Hiljentymisen

Erilaiset hiljentymiset antavat mahdollisuuden pohdiskella asioita eri näkökulmista ja muodostaa omaa maailmankatsomusta. Hiljentymisessä voidaan käsitellä tärkeitä yhteisiä asioita: hyviä ja huonoja valintoja elämässä, toimimista vaikeissa tilanteissa tai ryhmässä toimimisen haasteita. Erilaiset sadut ja tarinat sopivat hyvin hiljentymiseen.

Hiljentymisen tarkoitus on rauhoittaa ja antaa mahdollisuus olla hetki hiljaisuudessa. Se ei onnistu sudenpennuilta automaattisesti, vaan myös hiljentymistä pitää opetella. Hiljentymisen ei tarvitse olla katsomuksellinen tai uskonnollinen, mutta hiljentyminen on myös luonteva tapa toteuttaa katsomuskasvatusta.

Toimintasuunnitelman tekeminen

Toimintasuunnitelma on tukiranka

Lauman toiminnan sujuvuuden kannalta on kaikkein tärkeintä tehdä sille kausisuunnitelma. Siihen on hyvä listata syksyllä syyskauden ja keväällä kevätkauden kaikki tapaamiset, ja lähteä miettimään, mitä niissä tehtäisiin. Sovi siis johtajaparin kanssa suunnittelupalaveri. Toimintaa suunnitellessaan akela ei joudu nyhjäisemään tyhjästä, sillä partio-ohjelmasta löytyy kaikki, mitä kunkin ikäkauden ohjelmaan kuuluu. Partio-ohjelman sivustolta löytyvät esimerkiksi kunkin ikäkauden aktiviteetit ja vinkkejä niiden tekemiseen. Apua suunnitelman tekoon saa ja kannattaa pyytää. Vaikka ikäkauden ohjelmalle on olemassa valmista sisältöä, kannattaa ohjelmaan sujauttaa väleihin muitakin kertoja.

Suunnitelmaa voi aina tarvittaessa muuttaa. Jos luistelukertana sataa vettä, on turha suunnata luistinradalle. Jos puolestaan näyttää siltä, että jonkin aktiviteetin asiaa ei saada suunnitellussa ajassa opittua, voidaan sitä jatkaa seuraavalla kerralla. Muutoksista on kuitenkin hyvä viestittää kaikille, jotta jokainen tietää, mitä tuleman pitää. Isomman muutoksen jälkeen kannattaa päivittää toimintasuunnitelma: valita pois jätettävä tai seuraavalle kaudelle siirrettävä asia ja tarvittaessa järjestää suunnitelma uudestaan.

Hyödynnä valmiita mallitoimintasuunnitelmia

Toiminnan suunnittelussa kannattaa hyödyntää valmiita mallitoimintasuunnitelmia. Valmiita mallitoimintasuunnitelmia voi käyttää sellaisenaan tai oman suunnittelun pohjana.

- Sudenpentujen mallitoimintasuunnitelma syksyille: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/sudenpennut-akelan-opas/mallitoimintasuunnitelma>
- Sudenpentujen mallitoimintasuunnitelma keväälle: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/sudenpennut-akelan-opas/mallintoimintasuunnitelma-kevaet>

Hyvällä suunnitelmalla on tavoite

Suunnittelu on hyvä aloittaa tavoitteiden miettimisestä. Siten toiminnalla on selvempi suunta ja vältetään haahuilua. Mitä halutaan, että kauden aikana opitaan tai tehdään? Minkä halutaan muuttuvan? Mihin halutaan keskittyä? Partio-ohjelmassa on valmiiksi päätavoitteita, kuten riittävien leiritaitojen oppiminen leirille osallistumiseen. Tavoitteet voivat heijastaa akelan tai lauman omia toiveita. Niitä voi myös tulla mieleen aiempaa toimintaa arvioidessa.

Suunnitelma muodostuu isojen tapahtumien ympärille

Lauma osallistuu omien tapaamistensa ja tapahtumiensa lisäksi lippukunnan, piirin ja Suomen Partiolaisten tapahtumiin. Valmiiksi tehtyjä tapahtumia ja teemapäiviä kannattaa ehdottomasti hyödyntää. Mikä sen helpompaa kuin osallistua valmiiseen tapahtumaan, jolloin ei tarvitse itse suunnitella tai vetää kokousta. Isoihin tapahtumiin osallistuminen kannattaa ennakoida jo toimintasuunnitelmaa tehdessä.

Näin teet toimintasuunnitelman siten, että isot tapahtumat ja lomat eivät tuota yllätyksiä

- Kauden muut tapahtumat
 - 1) Merkitse suunnitelman kalenteriin piirin, alueen ja lippukunnan tapahtumat: sudenpentukisat ja –tapahtumat, kaudenaloitukset, joulujuhlat, retket, leirit ja muut vastaavat. Lippukunnat ja piirit kokoavat näistä listoja.
 - 2) Merkitse myös muita partioon liittyviä juhla- ja teemapäiviä: Suomen luonnon päivä, itsenäisyyspäivä, muistelemisspäivä, ystävänpäivä, korvapuustipäivä.
 - 3) Merkitse samoin koulujen loma-ajat, sillä perheet lomailevat niiden aikana usein keskenään. Siksi useat lippukunnat eivät pidä kokouksia syys- tai hiihtolomalla.
- Ohjelman valitseminen ja kalenterin rakentaminen
 - 4) Mieti, miten edellä kootut vaikuttavat lauman omaan ohjelmaan? Kannattaako pitää oma retki juuri ennen suurta tapahtumaa vai muutaman viikon päästä siitä? Pitääkö jokin taito opetella ennen koko lippukunnan retkeä? Pitääkö lauman valmistella joulujuhlaesitys tai koota kisavarusteet?
 - 5) Valitse toteutettavat aktiviteetit
 - 6) Sijoita aktiviteetit kokoontumispäiville
 - a. Mieti, miten toimintakauteen valitut aktiviteetit sopivat muiden merkintöjen yhteyteen. Sopisivatko esimerkiksi liputuspäivät harjoiteltaviksi itsenäisyyspäivän läheisyydessä?
 - b. Ota huomioon myös vuodenaika. Syyskaudelle osuvat pimeät illat rajoittavat ainakin joidenkin aktiviteettien toteuttamisesta ulkosalla.
 - 7) Keksikää ryhmän kanssa tyhjiin kokoontumispäiviin aktiviteettien ulkopuolista partiokivaa. Teemapäiviä voi käyttää elävöittämään kautta. Muistelemisspäivänä voi tutustua muiden maiden

partiotoimintaan ja ystävänpäivänä kutsua ystävän ystäväjuhlaan tutustumaan partioon.

Toimintasuunnitelma on hyvä jakaa myös koteihin, jotta sielläkin tiedetään, mitä on luvassa ja milloin on tapahtumia viikkotapaamisten lisäksi. Tapaamisten aiheet voi jättää yllätyksiksi. Erityisesti kannattaa mainita, milloin tarvitaan mukaan erityisvarusteita, kuten kompassi tai uimavarusteet.

Toimintasuunnitelman tekemiseen liittyy myös se, että yhdessä johtajaparin kanssa sovitaan työnjaosta. Tehtävien jakamiseen on erilaisia tapoja, mutta pääasia on, että kukin tietää omat vastualueensa.

Hyvä toimintasuunnitelma joustaa

Toiminta kannattaa aina suunnitella olosuhteiden mukaan. Jos on tiedossa, että tapaamisen aikana tulee satamaan kaatamalla, voi miettiä, kannattaako sittenkään pitää koko kokousta ulkona. Myös lauman koko voi luoda erikoisen olosuhteen: jos jollakin kerralla paikalla onkin vain kaksi. Mitä tehdään? Perutaanko tapaaminen? Ei peruta. Tämä tarjoaa mainion tilaisuuden antaa paikalle päässeille sudenpennuille akelan koko huomion. Joskus voi olla paikallaan myös vaihtaa suunniteltujen tapaamisten järjestystä olosuhteisiin paremmin soveltuvaksi. Soveltaminen ja niin sanottu pelisilmä ovat erittäin tarpeellisia akelalle. Akelan kannattaakin olla sopeutuva, jotteivat erilaiset olosuhteet pääse pilaamaan toimintaa.

Erilaisia tapaamisia

Jotta partiotapaamiset tuntuvat niin osallistujista kuin vetäjistäkin mielenkiintoisilta, kannattaa niiden sisältö pitää vaihtelevana. Lauman tapaamisesta voi tehdä erityisen esimerkiksi pyytämällä vierailevan tähden opettamaan jotakin uutta tai kertomaan jostain aiheeseen liittyvästä. Jos lippukunnasta löytyy esimerkiksi vaellusekspertti, kannattaa hänet pyytää kokoukseen kertomaan vaeltamisesta.

Osa aktiviteeteista on sellaisia, että niitä ei pysty toteuttamaan kololla. Ryhmä voi tehdä vierailun palo- tai poliisiasemalle tai vaikkapa museoon. Elokuvin käynti toimintakauden viimeisessä kokouksessa voi olla hyvä ajatus, kunhan elokuva vain on osallistujille sopiva.

Erityisiä tapaamisia voi järjestää esimerkiksi seuraavista aiheista tai seuraavissa paikoissa:

- Tähtikuvioden tarkastelu tähtitornissa
- Pelastusliivien testaaminen uimahallissa
- Talkooharavointi naapurin mummolla
- Partioperinteisiin tutustuminen Partiomuseossa
- Kirjavinkkaus kirjastossa
- VPK:n sammutusharjoitus pelastuslaitoksella
- Kotiseudun nähtävyyksiin tutustuminen museossa
- Käsiteltyyn teemaan liittyvä teatteri- tai elokuvanäytös

- Luontojärjestön talkoisiin tai opastetulle retkelle osallistuminen
- Nuotioilta lähilaavulla
- Lähilehden toimitukseen tutustuminen

MUITA TÄRKEITÄ TYÖKALUJA JA LINKKEJÄ

- Toiminnan tueksi partio-ohjelma.fi:n etusivulta löytyy kuukauden aktiviteetit -osio. Etusivulle päivittyy kuukausittain nostoja, joita voi hyödyntää ryhmän toiminnassa. Käy kurkkaamassa tämän kuukauden aktiviteetit!
- Sudenpennun jäljet -kirjaa on saatavilla [pdf-versiona](#). Kirjaa on saatavilla myös [painettuna versiona Scandinavian Outdoorista](#).
- Sudenpentujen merkkejä saa tilattua Scandinavian Outdoorista: <https://scandinavianoutdoor.fi/>
- Tärkeä työkalu on Kompassi-sovellus, jota käytetään partio-ohjelman tehtyjen aktiviteettien ja aktiviteettikokonaisuuksien merkitsemiseen. [Kompassin ohjesivut](#) tarjoavat tukea Kompassin käyttöön. Kompassi-sovelluksen löydät osoitteesta kompassi.partio.fi.